

De Wildenborcher

Maart 2014

"Beste Buurtgenoten"

Elk jaar op 1 maart is het Nationale Complimentendag. In deze eerste Wildenborcher van 2014 worden ook veel complimenten uitgedeeld, zoals aan de Kapelcommissie die het mogelijk maakte om elkaar rond de jaarwisseling een heel aantal keren te ontmoeten en te genieten van diverse programma's. Er was achtereenvolgens de toneeluitvoering, het kerstconcert, de nieuwjaarsreceptie en de midwinterwandeling. Dat alles binnen één maand tijd. De leden van de Kapelcommissie hadden het gezellig gemaakt en ontvingen ons telkens weer met enthousiasme. Onze complimenten daarvoor! Over elke bijeenkomst is wat te lezen. De namen van de schrijvers staan erbij vermeld. Fotograaf Johan Braakman was op veel momenten aanwezig met zijn snelle camera, hij vierde zijn eerste lustrum en is zelf te zien in 'Wisselijst'. In het verhaal wat Gerda Rossel aanleverde over 'De Klokkenhof' geeft de brieveschrijver uit 1875 ook de *kompelmenten* (groeten) aan zijn Wildenborchse burens. We hebben voor u, lezer van deze Wildenborcher, een formulier gemaakt om uw/jouw complimenten te noteren om in het volgende nummer te plaatsen. Mailen kan ook.

De schietvereniging Wildenborch bestaat 60 jaar, secretaris Jan Kornegoor schrijft over de oprichting en de ontwikkelingen in de loop van de tijd. Met foto's van Johan. 'Postvak In' van Wouter van Ditshuizen is in het vorig nummer niet geplaatst, helaas. Nu sta je er wel in, Wouter! En de inzending van Sarah Sligman is er ook al.

In 'Even voorstellen' maken we kennis met de tijdelijke bewoners aan de Nijlandweg: Angela en Bert. Vanuit het 'Meistershuus' aan de Wildenborchseweg schrijven Wim en Lili dat ze al aan enkele activiteiten in de Kapel hebben deelgenomen. Allen welkom! Het recept komt deze keer van Dinie Staring van de Mosselseweg.

Gafur maakt 'Gaostökke' van takken uit de natuur. Al wandelend kun je mooie stukken hout tegenkomen, maar niet meer langs de Schoolhuisweg daar is het kaal gemaakt. Lucie sprak met Wim en Alie en hun zoon Wilbert van Arragon aan de Stuwijk over hun boerenbedrijf. Ze wonen hier al weer 11 jaar.

In een 'In Memoriam' schrijven we over Gerrit Koning. Hij woonde bijna 60 jaar aan de Nijlandweg. Gerrit is 93 jaar geworden.

'De scheepsjongen uit de Achterhoek' komt, na al z'n zee avonturen, eindelijk weer thuis. Onder veel belangstelling rijdt de koets Gendringen binnen. En wat brengt hij mee? Ben, bedankt voor deze zevendelige verhalenserie. 't Was elke keer weer boeiend!

Jennine praat ons bij over DE WILDENBORCH en vermeldt ook de data waarop de tuin voor iedereen toegankelijk is. Schrijf ze in uw /jouw agenda van 2014.

Hartelijk dank voor ieders bijdrage! Namens de redactie, Joke Wiltink.

Wilt u meer foto's zien van de toneeluitvoering, van de nieuwjaarsreceptie in de Kapel en de midwinterwandeling? Kijk dan op www.achterhoekfoto.nl

Redactiegegevens:

Onze telefoonnummers en E-mailadressen:

Joke Wiltink   55 67 48 - wiltwess@hetnet.nl
Reinier Klein Brinke   55 65 12 - reinierkleinbrinke@planet.nl
Lucie Bartel   55 65 33 - info@luciebartel.nl
Marianne Been   0573-25 20 01 - marianne.been@kpnmail.nl

Inzenden Copy vóór 20 april 2014

Naar wiltwess@hetnet.nl

Schoolhuisweg 2

Bijdrage Wildenborcher:

Uw vrijwillige bijdrage voor de Wildenborcher kunt u overmaken per bank:
bankrekening 3664.12.353 (Iban: NL95RABO0366412353) ten name van Kapel
Wildenborch.

Als u de Wildenborcher wilt ontvangen of als er bezorgproblemen zijn, meldt dit dan bij
één van de redactieleden. Wij geven het door aan Erik Ebbink, hij coördineert de bezorging.

---

1 maart 2014 Nationale Complimentendag

Wij nodigen u uit om een compliment te maken aan iemand in "De Wildenborch"

Uw compliment mag anoniem gegeven worden, maar u mag uiteraard ook uw naam
vermelden. Natuurlijk is uw compliment positief en u geeft ook de reden waarom u
het compliment maakt.

Schrijf uw compliment hierboven op en wij zorgen ervoor dat er een bloemlezing in
het volgende nummer van De Wildenborcher komt. Het briefje kan in de brievenbus
van één van de redactieleden of stuur een mail.

Hartelijk dank voor uw medewerking en wij rekenen op een hele stapel inzendingen!

De redactie van De Wildenborcher

In Memoriam:

Gerrit Koning 1920 - 2014

De markante man, altijd bezig met kruiwagen en zeis, is er niet meer .....

Gerrit Koning werd geboren in het buurtschap Linde, woonde het grootste deel van zijn leven aan de Nijlandweg in de Wildenborch en 2 jaar geleden verhuisde hij naar het verzorgingshuis 'De Wheme' in Vorden waar hij stierf op 10 januari 2014.

Gerrit trouwde in 1953 met Dina en ze kwamen te wonen op de boerderij van zijn schoonvader Dorus Seesink. Hij werd boer, maar zijn hart lag bij de paarden. Begin jaren '70 nam hij de hengstenhouderij

van zijn vader over. De paarden waren zijn lust en zijn leven. Met zijn zoon Henk bezocht hij veel hengstenkeuringen. Zijn vertellingen over de paarden hebt u in de Wildenborcher van juni 2012 uitgebreid kunnen lezen.

Gerrit en Dina kregen samen 3 kinderen, Joke, Henk en Theo. Er kwamen 8 kleinkinderen waarover opa Gerrit met liefde vertelde. Hij pakte foto's van het dressoir en vertelde: "kijk, deze zijn van Dina en deze zijn van China". Dan had hij het over zijn geadopteerde kleinkinderen uit Brazilië en China. Gerrit zat vol humor. Bijvoorbeeld. over de paarden, die hij in Barchem in de wei had terwijl hij zelf in Bronckhorst woonde. Hij liet de mensen dan denken aan het wat verder gelegen Bronckhorst. Voor de dagelijkse verzorging van de paarden wel ver van elkaar.....

Wat miste Gerrit zijn vrouw Dina toen ze na een ziekteperiode in 2007 stierf. Hij trok zich daar overheen door veel buitenwerk te doen, handwerk met kruiwagen en zeis. Zijn witte poedelhondje ging met hem mee. Soms viel hij even in slaap op het net afgemaaide gras. Z'n hondje waakte daar over hem en thuis lette schoondochter Betsy erop dat hij niet te lang wegbleef.

In februari 2012, na een val, was er meer verzorging nodig en daarvoor verhuisde hij naar 'De Wheme'. Hij schikte zich daar goed, waar de kinderen veel bewondering voor hadden. Soms belde hij naar de Wildenborchse buurtgenoten, had dan zin in een praatje over oude bekenden.

Op 23 december j.l. werd zijn 8ste achterkleinkind Djoy geboren, dochter van kleinzoon Patrick. Overgrootvader Gerrit vond het prachtig en glom van oor tot oor tijdens het kraambezoek in Lochem. In de wetenschap dat er nog een achterkleinkind bij zou komen, (van Sandra) is hij op 10 januari op bijna 94 jarige leeftijd overleden.

We wensen de familie sterkte toe.

Gerrit Koning met twee van zijn achterkleinkinderen, Deyon en Djoy, kinderen Patrick

Kerstconcert 2013 in de Kapel

"Komt allen tezamen ...." zongen we op 19 december samen met het mannenkoor 'De IJsselzangers' in de Kapel. Voor de tweede keer gaf het koor een Kerstconcert in de Wildenborch. De luisteraars van 2012 waren weer aanwezig met deze keer nog veel anderen, in totaal zo'n 60 mensen. De zaal was tot het gordijn toe gevuld. Een enkeling was de dag daarvoor al voor een gesloten deur gekomen doordat de regionale- en de Zutphense krant een verkeerde datum had vermeld. Helaas .....

De kerstboom was prachtig opgetuigd door Hans Ezerman om de kerstsfeer extra te benadrukken. De uniforme kleding van de mannen, met gilet en horlogeketting, was ook mooi om naar te kijken. Maar we kwamen om Kerstliederen te beluisteren. "Wat een mooie stemmen" hoorde ik zeggen. Ja, de mannen zongen prachtig, vierstemmig, met een goede verhouding tussen tenoren en bassen (1ste en 2de tenor, hoge- en lage bas).

Een aantal liederen mochten we meezingen en dat werd door velen van harte gedaan.

Lodewijk, onze buurtgenoot, was degene die "zijn koor" weer meegebracht had naar de Kapel. Hij presenteerde het programma op ongedwongen wijze. Ook vertelde hij een persoonlijk kerstverhaal met de titel 'Gast aan tafel'. De moraal hiervan was :

'Zie om naar je medemens en zet je voornemens om in daden'.

"Blij dat ik hier bij was" hoorde ik bij vertrek. Ja, we hopen dat het Kerstconcert in de Wildenborch een jaarlijks weerkerende traditie wordt. Als het aan Lodewijk en zijn koor ligt, dan zal dat zeker gebeuren.

Joke Wiltink.

---

60 Jaar "Schietvereniging Wildenborch."

Op 22 februari vierde de Schietvereniging Wildenborch het 60 jarig bestaan. Er werd een receptie in de Kapel gehouden, misschien was u daar bij aanwezig.

Ter gelegenheid van dit jubileum vertelt Jan Kornegoor over de oprichting, de geschiedenis en het actuele van de Wildenborchse schietvereniging.

60 jaar geleden werd er voor het eerst geschoten op de deel van boerderij "de Prinsenhoeve" aan de Mosselseweg.

Het initiatief werd destijds genomen door Gert van Ark en Johan Kreunen. Ze kregen 18 mensen bij elkaar, veelal boerenjongens uit de Wildenborch. Er werd een werkomité gevormd door Toon Mennink en Bertus en Jan Berenpas. De eerste jaren werd er met een paar buksen van Gert van Ark en Johan Kreunen geschoten.

Toen de vereniging in 1953 toetrad tot het overkoepelende SV Oost Gelderland, werd het ook tijd om een echte buks te kopen. Johan Kreunen, Bertus en Jan Berenpas gingen op 2 motoren naar Piet Bos in Holten, want deze had een buks te koop, eenmaal in Holten bleek het wel een goede te zijn, maar de vraagprijs van 150 gulden was van dien aard dat ze eerst maar zonder buks terug gingen. Na overleg met de achterban gingen ze voor de tweede maal naar Holten op de BSA en de Harley Davidson om toch met de buks huiswaarts te keren.

Begin jaren '50 was een tijd, dat er veel verenigingen in de Wildenborch werden opgericht, ook de ijsvereniging, toneelvereniging en mannenvereniging begonnen in die periode. Het lidmaatschap bij de schietvereniging kostte toen 15 cent per week, en zo'n bedrag was je ook kwijt aan kogels en schietkaarten. Nadat de Kapel in 1953 naar de Wildenborch kwam (vanuit Huissen) verhuisden de verenigingen en ook de schietvereniging naar de Kapel. Na enige tijd daar te hebben geschoten kregen we controle van het Ministerie uit Den Haag, de twee officieren vonden dat we wel erg primitief en onveilig bezig waren. De schietvereniging verhuisde naar de kelder van Kasteel Wildenborch om op 12 oktober 1964 naar de nieuwgebouwde schietkelder onder de Kapel terug te keren. De kosten waren 220 gulden, door 12 leden betaald. Na keuring door het Haagse ministerie, werd de schietlocatie goedgekeurd en werd ons een Hinderwetvergunning verleend.

Sinds de verbouwing van de Kapel in 1976 beschikken we over de huidige 4 schietbanen. En vanaf de laatste nieuwbouw van de Kapel (in 2008) ook over een pistoolbaan voor staand schieten en over 3 KKG banen voor knielend schieten. Momenteel zijn we een 23 leden tellende vereniging, zijn aangesloten bij SVOG en de KNSA. In de 40 schietavonden die we per jaar hebben, schieten we een eigen maandelijkse onderlinge competitie. Van Oost Gelderland schieten we de wintercompetitie, 4x 6 kaarten.

En de zomercompetitie: 12 kaarten, en de prestatie serie, ook 12 kaarten. Daarnaast nemen we als vereniging ook deel aan 2 of 3 concoursen per jaar.

Het huidige bestuur bestaat uit:

Henk Berenpas, Johan Braakman, Johan Addink en Jan Kornegoor.

Japies laatste uitvinding

Waar in de Wildenborch zou toch die boerderij staan van Bertus en Sien Bunder? Wie hem gevonden heeft kan vast nog wel een keer genieten van alle verwickelingen, die zich daar afspelen....

We zijn te gast in de nette kamer van de boerderij, van Bertus en Sien Bunder, die samen met hun knecht Willem de koeien verzorgen.

Bij hun in woont Japie, de broer van Bertus. Hij is uitvinder van onder andere een elektrisch apparaat om thee mee om te roeren.....Dat roert zo goed dat ook de kopjes over de tafel vliegen....., waarmee maar gezegd wil zijn dat wat Japie doet nou niet allemaal zo goed uitpakt. Soms werken zijn uitvindingen een beetje andersom, evenals zijn pet die hij steevast eigenwijs achterstevoren draagt.

Verder is er afwisselend heel wat vrouwvolk over de vloer daar in huize

Bunder. Buurvrouw Antje en haar zus Jantje, die met hun oude boerengoesd zo uit de 19^e eeuw leken te zijn gestapt, - hun vrolijk gekleurde crocs-klompen gaven aan dat dat toch niet het geval was - Jantje was wel heel erg zenuwachtig, ze plakte als een schaduw aan haar zus met wie zij het altijd roerend eens was. Het leek net of ze een Siamese tweeling waren.

Jantjes dochter Hendrika moest bij Bunder maar in de huishouding gaan werken, de knecht Willem was per slot van rekening nog vrij en een goede partij voor de wat sullige Hendrika, die we alsmaar aan de gang zien met plumeau en spons en zeem.

Dan komt Kitty ook nog logeren. Kitty is het vroegere buurmeisje, die in de stad kennelijk heel veel heeft bijgeleerd over de moderne tijd. De inhoud van haar koffer wordt door Bertus aan een onderzoek onderworpen. En als hij tijdens die inspectie wordt overlopen heeft hij geen andere keus dan de string, die hij net verbijsterd in zijn handen had, in zijn zak te stoppen. Maar Sien ontdekt dat later natuurlijk wel ....als Bertus zijn neus moet snuiten.

Kitty brengt behoorlijk wat reuring in de tent: zij krijgt Japie zover dat hij ook eens wat andere kleren aantrekt dan zijn Micky Mouse shirt. Ze sleept hem mee naar het zwembad, waar Japie zijn kleren niet meer terug kan vinden. Noodgedwongen keert hij huiswaarts in meisjeskleren (die van de dochter van de badjuffrouw blijken te zijn). Door die overtreding van de zeden krijgt Japie een rechtszaak aan de broek. Willem en Kitty vermommen zich als rechter en aanklager en Hendrika krijgt de rol van advocaat toebedeeld. Kortom Japie wordt veroordeeld en zit in zak en as.

Inmiddels heeft Kitty de hele club zover gekregen dat ze naar de disco gaan, Japie ook. Tijdens die wilde avond heeft Japie behoorlijk de beest uitgehangen; we vinden hem de volgende morgen terug in de kamer van Bertus en Sien met ijs op zijn hoofd en niet meer in staat om iets zinnigs te zeggen. Onderwijl gaat de telefoon alsmaar, iedereen in huis neemt de telefoon wel een keer op en telkens zijn er dames die Japie willen houden aan zijn toezegging met hen uit te gaan.

Kitty en Willem hebben in de disco ook stevig verkering met elkaar gekregen en vieren dat nog een beetje na in huize Bunder. Hendrika ziet hierbij haar kansen op Willem voorbij gaan en stort zich in een onbewaakt ogenblik in de armen van Willem. Dit wordt natuurlijk weer net gezien door Kitty, die des duivels wordt op Willem.

Japie speelt een bemiddelende rol en het komt uiteindelijk goed tussen Willem en Kitty. Te meer daar de vader van Kitty aan Willem, die altijd al veearts heeft willen worden, een toelage aanbiedt om die studie te gaan volgen. Kitty en Willem zijn helemaal in de wolken. Hendrika in alle staten en..... Japie beseft dat hij in de disco één van de allerbeste uitvindingen heeft gedaan: "Dat er vrouwen bestaan, met wie je veel lol kunt hebben." Dat heeft een verpletterend effect op Antje en Jantje, die hun oude boerengoed aan de wilgen hebben gehangen en zich in een haast futuristisch uitzierend glitterpak klaarmaken om zich ook in het disco geweld te storten.....

Wij, Wildenborchers, hebben weer kunnen genieten van een blijspel dat met zoveel verve over het voetlicht werd gebracht dat iedereen er blij van is geworden. Het spel was geweldig, alles was heel goed te verstaan, ook achterin de Kapel en het liep allemaal gesmeerd! Hulde voor alle spelers, de regie, etc. etc. Wij hebben weer een avondje gehad, zoals dat alleen maar in De Wildenborch mogelijk is.

Hier op papier doen we het applaus voor iedereen, die een rol vervult bij de T.A.O. nog eens dunnetjes over!

Marianne Been.

We hebben genoten : Appie, Ria, Reinier, Frits, Ineke, Dinie, Kristie, Erika, Gerda.
Voor jullie allen en ook voor Frieda, Janny en Ina een enorm applaus!

Een Wildenborchse 'Rocking Billy'

Hou je echt nog van mij, Rockin' Billy
Of is nu al je liefde voorbij
Heus ik twijfel nou toch wel een beetje
't Is zo eenzaam op de boerderij
Waarom schrijfje me nooit Rockin' Billy
Sinds je naar dat Amerika ging

Want je zei dat ik over mocht komen
Als je eenmaal daar was lieveling
'k Heb nu in geen twee jaar een brief meer gezien
Heb je geen pen en papier daar misschien ....

Ria Valk, 1961

Aan dit liedje moest ik denken bij het lezen van onderstaande brief, verstuurd door Garrit Jan Marsman vanuit Amerika aan zijn vrouw Willemken Klein Hulze, die op de Klokkenhof (Wildenborchseweg 17) was achtergebleven. De overeenkomst gaat echter niet helemaal op, want volgens de brief was zij juist degene die haar geliefde niet wilde volgen naar Amerika en was hij zo eenzaam op de boerderij. Waarom Garrit Jan en Willemken gescheiden leefden staat nergens vermeld, maar uit het dossier waarin deze brief voorkomt blijkt dat het Willemken financieel zo slecht ging dat ze gedwongen was haar huis te verkopen¹, en hiervoor had ze de toestemming nodig van haar echtgenoot.

Geliefde vrouw en kint

Grant Rapits den 11 augustus 1875

Ik hep een brief van uw gehoord en gezien dat het er treurig uitziet en dat mij ook niet verwondert, maar ik kan daar ook niets an doen. Ik hep het zelfde wel gedag en dat gij zelf ook wel eens hat moogen denken, want een man is niet veel in een huisgezin zonder vrouw en de vrouw kan in geheel niet zonder man, en zoodoende is dat aan malkandren verbonden.

Nuw Wilmken daar is al zoo veel geschreeven om het huis te verkopen, dat doet maar zoo gaw als gij kunt als gij van den armoet verlost wort want het staat mij ook wel slegt aan, maar ik kan daar anders ook niet an doen.

Maar ik zal uw nog eens een goeden raat geven als gij hooren wilt na mij, maar zoo niet dan kan ik er niet meer an doen. Nuw zal ik uw zeggen als gij het huis verkoopt dan is het ook al gaw verteert en dan is het nog slimmer als nuw, dan moet gij een woonig hepben en dan kan ik er niets anders uitzien als dan komt voor den armen, en dat zouw mij ook nog wel spijten want hoe is het dan het kind niets van aanzien bij de menschen.

Maar dan kunt gij vrij koomen komp maar hier dan zal ik wel voor uw zorgen daar behoeft gij niet bang vor te zijn, en de rijs behoeft gij ook niet bang voor te zijn. En waarom wilt gij het dan laten, zouwt gij het voor het kint niet over hepben als hij een goet leven krijgt en ook gij want, zoo wij het gebruiken behoeft bij uw geen boer an te denken. En dan kan ik ook nog al een beetje gelt over houtden en gij behoeft niet te doen als het werk in huis, en dan wat een voorreg voor het kint als hij groot is als hij dan nog een beetje geld laten beter in aanzien bij de menschen. Gij moet niet denken dat ik uw verkeert raat.

Denk het na bij uw zelf of ik uw niet vaak gewaarschuwt hept, maar te vergeefs. Ik heb uw over al baas van gelaten en meer kon ik niet doen. Gij behoeft niet bang te zijn dat ik uw haaten zal, dat is het geval niet.

---

¹ Huis en put werden getaxeerd op f 1200,-- en voor f 1225,-- verkocht J.I. Brants, kleinzoon van A.C.W. Staring.

Nuw kunt gij doen zoo gij wilt, beter kan ik niet voor uw doen. Onderzoekt het aan andren of het verkeert is, dat zal geen mensch kunnen zeggen, en dan schrijf mij eens terug wat gij oordeelt.

Van dat ik hat al lang een brief van uw verwacht, maar gij schrijf in het geheel niet, dat staat mij niet aan want ik hoor niets als van een ander van uw. Gij kunt wel zoo veel schrijven, ik kan het best lezen, en wees niet ijgenwijs, want dan ik er niet meer aan doen. Als gij geen zin hept om te komen dan wou ik graag dat gij mij een schijtbrief gaf als het niet te veel kost, dan zijn wij van elkandren dan zie ik van uw af. Tog liever als gij maar hier kwam, dan was gij van de zorg af en veel beter voor het kind, want ik hept een goed leven en dat wou ik als gij dat ook hat.

Wel nuw hier is mijn kant, ik zie er van af van het huis. Verkoopt het maar, ik geeft het an uw Wilmken, gij kunt er me doen zoo gij wilt. Maar Wilmken schrijf mij spoedig terug hoe het gaat en of gij komt. Gij hept nuw armoet gehat, maar dan zult gij niet weten wat uw aangaat als gij zon leven krijgt. Nuw moet gij zien hoe het gaat. Komt gij niet, schrijf zelf terug en dan schrijf eens uw gedagten. Nuw wees niet tegen uw zelfs, want gij doet uw en het kint te kort.

Dit is de laatste waarschuwweging, dan zie ik van uw af, dan wou ik graag dat gij mij een schijtbrief gaf. Nuw verkoopt maar, ik geef het an uw Wilmken, dan kunt gij er mee doen zoo gij wilt.

Doet vooral het kompelment an Bleumink en Kamphuiszen en verder aan al de buuren. Nuw zijt hartelijk van mij en ons allen gegroet die zig laat noemen Gartjan Marsman. Het adderes is Grant Rapids Staat Miziegan Watzenstuet nommer 66.²

Om te begrijpen hoe deze ongelukkige toestand was ontstaan is het goed om te weten dat Willemken in maart 1870 haar eerste echtgenoot Albert Jan Klein Ikkink³ had verloren, en in januari 1871 was hertrouwd met de 14 jaar jongere Garrit Jan Marsman. Albert Jan was wegwerker geweest en bouwer van de Klokkenhof⁴, alwaar hij en Willemken zich na hun huwelijk in 1863 hadden gevestigd en waar hun enige kind Albert in 1865 was geboren. Willemken was afkomstig uit Harfsen (gem. Gorssel) en het is mogelijk dat ze Albert Jan daar al had leren kennen toen deze in 1849 enige tijd in Gorssel vertoefde. Het kan echter ook zijn dat ze elkaar pas later in Vorden hebben ontmoet, want Willemken werkte van 1857 tot 1863 als melkmeid op de Bramel.

Garrit Jan Marsman kwam uit Ruurlo en was in 1868 in dienst gekomen bij timmerman Lindenschot op Klein Laar⁵, waar hij Jan Marks⁶ als collega kreeg.

---

² Watsonstreet 66, Grand Rapids, Michigan (V.S.).

³ Albert Jan was afkomstig van Klein Bleumink (Kapelweg 8) en had voor zijn huwelijk korte tijd ingewoond bij zijn grootouders Bentelman op Kamphuiszen (Wildenborchseweg 9), waar t.t.v. deze brief zijn oomzeggende neef en naamgenoot Albert Jan Klein Ikkink (van Klein Bleumink) was ingetrouwd met diens nicht Janna Neerlaar ("nève en nichte vriejt zich lichte" zeiden ze vroeger). Bij haar eerste huwelijk was Willemken 41 en Albert Jan 36 jaar oud; bij haar tweede huwelijk was het verschil nog groter (Willemken 48 en Garrit Jan 34 jaar).

⁴ De Klokkenhof was gebouwd op grond van de Wildenborch, die A.C.W. Staring zo'n 20 jaar eerder was toegevallen bij de verdeling van de (gemeenschappelijke onontgonnen) veld- of markegronden van Vorden. Wat betreft de naam van het huis, daarover een andere keer meer.

⁵ Mosselseweg 20.

⁶ Jan woonde met zijn gezin op de Dennenboom, Vennemansweg 4.

Zoals we reeds eerder zagen⁷ vertrokken Jan Marks en zijn broer Bernard met hun beider gezinnen in 1872 naar Amerika, samen met nog acht, onderling min of meer verwante families uit Ruurlo en drie families uit Vorden. Het is niet duidelijk of Garrit Jan met deze groep is vertrokken, of dat hij in 1871 (het jaar van zijn huwelijk) met zijn oom Frederik Marsman is meegegaan. Wel bekend is dat hij in 1882 het Amerikaans staatsburgerschap verkreeg, wat pas mogelijk was als men 10 jaar in Amerika had gewoond.

Hoe Garrit Jan en Willemken hun problemen hebben opgelost is ook niet overgeleverd, maar het lijkt erop dat ze de zaak verder maar op z'n beloop hebben gelaten. Willemken is tot haar dood in 1895 op de *Klokkenhof* blijven wonen en blijkbaar nooit officieel gescheiden, want in haar overlijdensakte staat vermeld dat ze was gehuwd met Garrit Jan Marsman. Van Garrit Jan's verdere leven valt alleen met zekerheid te zeggen dat hij in 1915 in Grand Rapids (Michigan) is overleden, maar er zijn aanwijzingen dat hij daar in 1884 is getrouwd⁸.

Enkele weken voor Willemken's overlijden trouwde haar zoon Albert (ook wegwerker) met Aaltjen Markerink uit Zwiep⁹ en kreeg met haar drie kinderen. Na zijn overlijden in 1902 hertrouwde Aaltjen met Evert Jan Groot Bramel uit Hackfort, die ook wegwerker werd. Bij de verkoop van de Wildenborch in 1907 kochten Aaltjen en Evert Jan het oostelijke deel van 't *Kranengoor*¹⁰ en vestigden zich daar in 1908 met de drie kinderen Klein Ikkink uit Aaltjens eerste huwelijk, waarna er nog twee kinderen Groot Bramel werden geboren. Twee halfbroers uit dit gezin, Willem Klein Ikkink en Jan Willem Albertus Groot Bramel (bijgenaamd "van de wegwerker") zijn hier tot hun dood in resp. 1965 en 1982 blijven wonen.

De *Klokkenhof* werd in 1907 gekocht door buurman Jan Frederik van Ark¹¹ en in 1908 verhuurd aan Gerrit Jan Beck uit Vorden, die gehuwd was met de uit Ruurlo afkomstige Jenneken Zieverink¹². Na het overlijden van haar man in 1911, en de verhuizing in 1915 van haar zoon Garrit Jan en diens gezin naar Hengelo, trok Jenneken in bij dochter Anna en schoonzoon Antoon Horstman op het *Jan Teunissenhuis*¹³.

De volgende huurders van de *Klokkenhof*, in 1915, werden de weduwe Gerritjen Slagman-Stokkink en haar zoon Jan¹⁴ en diens gezin, die daarvoor enige tijd op *Boskamp*¹⁵ hadden

---

⁷ In de *Wildenborcher* van Juni 2012, pp. 14-17.

⁸ Met ene Johanna, die rond 1838 zou zijn geboren en in 1880 in Amerika aangekomen. Volgens dezelfde bron zou Garrit Jan daar reeds in 1862 zijn gearriveerd, wat niet klopt. Omdat hij niet staat vermeld op de lijst van landverhuizers (zoals bovengenoemde families uit Vorden en Ruurlo) is het denkbaar dat hij op een andere wijze het land is binnengekomen en/of zich niet op gelijke wijze heeft laten registreren, en mogelijk heeft hij ook de Amerikaanse autoriteiten niet op de hoogte gebracht van zijn huwelijkse staat.

⁹ Aaltjen kwam van de boerderij *Hofman* (Hofmanssteeg 3) in Zwiep, tot 1902 eigendom van J.I. Brants.

¹⁰ Mosselseweg 9.

¹¹ De fam. van Ark woonde op de *Smidse* (Galgengoorweg 20) en betrok in 1908 het nieuw gebouwde huis met smederij aan de Wildenborchseweg 19 (nu de *Wildenborcherhof*).

¹² Jennekens Ruurlose achterachterneef Arend Jan Dijkman behoorde ook tot de groep die in 1872 naar Amerika ging.

¹³ Reoordweg 1.

¹⁴ Gehuwd met Gerritjen Tragter uit Ruurlo. Hun zoon Jan vestigde zich later als electriciën aan het Hoge in Vorden. Gerritjens zoon Garrit Jan was in 1902 ingetrouwd bij Willemina Koskamp (op *Koskamp*, Sekdijk 1). Een andere zoon, Evert Jan, woonde van 1920 tot 1926 met vrouw Hendrika Johanna Wonnink en kind in het huis tegenover (en eigendom van) van Ark (Wildenborchseweg 16).

gewoond. Moeder Gerritjen overleed in 1917 en Jan vertrok in 1931 naar 't *Dennenoord*¹⁶. Ondertussen was de *Klokkenhof* rond 1921 in handen gekomen van de Vordense apotheker Willem Frederik van Mourik, die het in 1929 weer doorverkocht aan buurman Leendert Marie Metz op de *Belten*¹⁷.

Nadat Evert Johan Eenink en echtgenote uit Hengelo het huis voor korte tijd hadden gehuurd in 1931-1932, om al vrij snel door te trekken naar Klein Dochteren, werd hun plaats meteen daarna ingenomen door Hendrik Jan Hilferink¹⁸ en zijn gezin. Deze werkte voor Metz en had daarvoor enige tijd aan de Wiersserbroekweg no. 1 gewoond. In 1938 verhuisden ze weer, om aan het begin van de oorlog te worden opgevolgd door ene Hansi Agnes (Ans) Snoek uit Den Haag, die met haar ouders naar Vorden was gekomen en na haar huwelijk in 1943 weer vertrok. Van 1943 tot 1946 vond Bart Emsbroek¹⁹ van de Empo tijdelijk onderdak op de *Klokkenhof*, totdat de rust in 1946 weerkeerde met de komst van het jonge paar Bertus Korenblek en Gerritje Wonnink²⁰. Het huis werd in 1955 —als onderdeel van het landgoed de *Belten*— verkocht²¹ aan de fam. Feith, waarna het in 1984, ruim een eeuw nadat de eerste eigenares het had moeten verkopen, weer in handen kwam van de bewoners, Betsy Korenblek en André Abbink.

Gerda Rossel

< 1956 *De Klokkenhof* 1960 >

Willem Gerard Hofker (1902-1981)

Albert Michael Jörissen (1886-1971)

¹⁵ Galgengoorweg 8.

¹⁶ Wientjesvoortseweg 2, gebouwd op grond gekocht van J.F. van Ark (zie J. van den Broek, 2008. 'De Landarbeiderswet.' In: *Vordense Kronyck* 26, 2, pp. 10-11).

¹⁷ Wildenborchseweg 15.

¹⁸ Zijn zoon Johan Hendrik werd later rijschoolhouder in Vorden.

¹⁹ Bart Emsbroek was in 1943 getrouwd met Enny Spiele, een kleindochter van de uit Enschede afkomstige Willem Spiele die van 1925-1928 eigenaar was geweest van de *Wildenborch*. Haar grootvader van moeders zijde heette Jacob Nienhuis en was -van 1894 tot 1939- de eerste directeur van de Vordense zuivelfabriek.

²⁰ Gerritje Wonninks aangetrouwde neef Derk Beck was een achterneef van bovengenoemde Gerrit Jan Beck, en Derks tante Johanna Beck (een nichtje van Garrit Jan Beck) was gehuwd met Berend Olthof op het voormalige *Armenhuis* (Vennemansweg 1, heden *Draaijershuis* genaamd).

²¹ Via de tussenhandelaren Gebr. Bruil, aannemers uit Doetinchem die veel onroerend goed (zoals ook de *Boekhorst* in Klein Dochteren in 1938) op speculatie kochten.

Nieuwjaarsreceptie in de kapel op 3 januari 2014

Vrijdagavond, de nieuwjaars-receptie van de Wildenborch, voor mij al weer de 10e keer! We (Marianne Been en ik) hadden een goed plaatsje vooraan gevonden en genoten van koffie met oliebol. Reinier opende als voorzitter van de Kapelcommissie de avond, nadat iedereen elkaar het allerbeste had gewenst, een mooie traditie.

Reinier wenst ons allen, namens de kapelcommissie, gezondheid, liefde en geluk. Hij memoreert de momenten van vreugde en verdriet en de verbondenheid die er dan is bij de Wildenborchers en hoe bijzonder dat is.

Hij dankt alle vrijwilligers en vraagt of er misschien nog een paar zijn die zich willen aanmelden voor het schoonmaken van de kapel, want dan kan hij precies een jaarschema maken. Als laatste vertelt hij dat de overheerlijke Wildenborchse knakworst dit jaar € 1,25 kost omdat ze goedkoper hebben kunnen inkopen; daar was iedereen blij mee!

Dan geeft hij Hans Ezerman het woord die het financiële plaatje toelicht. Het is allemaal weer helemaal duidelijk en er zijn geen vragen.

Nadat iedereen een door de kapelcommissie aangeboden drankje heeft gehaald kan de eerste 'artiest' beginnen en dat wordt weer genieten want "de Wildenborch has talent", zoals Reinier zei.

En ja hoor; het doek ging open en daar zat Gerda Wezinkhof achter de piano, met prachtige roodblonde krullen. Ze zong met een beetje treurige stem een lied van Brigit Kaandorp.

Toen stapte een heer met zonnebril het toneel op en begon enthousiast 'Rosamunde' te zingen, Heino natuurlijk. Hij, Harry Dinkelman, vroeg zich af of zijn 'Herz gerade noch frei war', terwijl achter hem Erik heel blij op de accordeon speelde. Hem scheen het

allemaal niet veel uit te maken, als hij maar in de maat bleef met zijn accordeon. Samen maakten ze er een vrolijke boel van.

Als laatste van de eerste serie kwam Vicky Leandros het toneel op gestormd en begon heel enthousiast te roepen naar Theo, wanneer hij nou eindelijk met haar naar Lodz zou 'fahren'.

Zij, Ineke Braakman, was allang haar geduld verloren met haar Theo en riep

"ich wil heraus, ich brauch musik und tanz en eleganz" en de hele zaal ging met haar mee naar Lodz. Waar Theo is gebleven weet ik niet.

Na deze stormachtige reis, was het tijd voor een drankje.

Hierna kondigde Reinier de volgende artiesten aan; Justine Pamelay en de Heideroosjes.

De muziek begon en het toneel was nog leeg; de zaal wachtte in spanning op wat er komen zou en ja, hoor, daar 'schreed' Justine het toneel op, zingend "Ik houd van jou, zoals je bent, blijf jezelf alsjeblieft".

Janny Reintjes stond daar zo mooi te zingen, dat je het echt ging geloven. Joop kon er helaas niet bij zijn, maar hij heeft later de opnamen kunnen zien.

En toen, ja, en toen kwamen de Heideroosjes het toneel op, beetje ouder geworden, achter een rollator, gooierend met worsten en panties, want het bleek dat de Aldi het helemaal was voor hen. Het was zelfs hun 2e huis. Liesbeth en Diny van Ark zongen met zoveel overtuiging dat ik binnenkort eens een

kijkje ga nemen bij de Aldi; ik weet zeker dat ik daar deze dames met wiebelend achterwerk

tegen ga komen. De zaal zong voluit mee behalve degenen, die een worst moesten ontwijken; dat is weer het nadeel van vooraan zitten!

Er was weer een pauze, waarin ook van de knakworsten genoten werd en toen werden al weer de laatste artiesten aangekondigd; Dorus en Rinus en Ramona.

Er kwam een man op met een zwarte pruik, een verfromfaaide grote zwarte hoed een groene stofjas. Hij, Noam Shalgi, zong het lied van de motten met heel veel overgave.

Charlotte en Bas kun je per slot van rekening niet met DDTvergassen, omdat je dan zo'n huwelijk vernielt.

Ze vreten de gaten in zijn oude jas, maar ook al jeukt het op zijn rug, hij vindt zijn motten toch wel heel lief..... en dat was de zaal met hem eens.

Daarna werd er een echte scooter op het toneel gereden.

Appie Klein Brinke en Kristie Holsbeeke zongen met verve het lied 'Toeter Toeter Toeter, samen op de scooter....

Eie eie eie een stukje met haar rijden....Ukke ukke ukke, dat zal me wel niet lukken.....'

Iedereen kon de tekst zonder gestudeerd te hebben, zomaar meezingen!!

En dat werd volop gedaan, de hele zaal ging mee in dit zeer aanstekelijk gebrachte lied.

Het was weer een geslaagde avond en er werd nog gezellig nagepraat.

Lucie Bartel en Marianne Been

---

5 jaar fotograaf voor de Wildenborcher Johan Braakman

De meeste buurtgenoten zijn wel eens door Johan gefotografeerd. Op de gezamenlijke activiteiten in de Wildenborch is hij vaak met zijn camera (Nikon D 7000) aanwezig. Hij zit niet tussen de groep van mensen, maar weet z'n weg van alle kanten te vinden om het mooiste plaatje te schieten. In deze Wildenborcher staan ook weer veel van zijn opnames: van toneel, nieuwjaarsreceptie en midwinterwandeling.

Johan is getrouwd met Ineke en samen hebben ze één zoon, Jelte.

Hij werkt als expeditiemedewerker en biedt daarnaast hulp aan Ineke in het biologisch vleesvarkensbedrijf Kelholt. Fotograferen is hobby.

Al 5 jaar lang (sinds 2009) maakt Johan foto's voor de Wildenborcher, zo schafte hij een snellere camera aan en is vanaf 2011 fotograaf voor www.achterhoekfoto.nl. Soms zie je als verrassing jezelf op een foto op de website daarvan. Mooie foto's. "Je moet mensen durven fotograferen", zegt Johan en "je moet niet tegelijkertijd willen meedoen met de activiteit, je bent er op dat moment voor de foto's". Wij zijn blij met zo'n fotograaf.....

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Een mooie zondagochtend in januari ...

Wat een prachtig weer, de zon schijnt en de temperatuur is heerlijk!

Om iets voor elf uur vertrekken we richting de kapel. We weten niet of onze jongens (4, 6 en 8 jaar) de wandeling zullen volhouden dus nemen voor de zekerheid voor dit stukje toch maar de auto.

Aangekomen bij de kapel is het al gezellig

druk. We parkeren de auto en staan even in de rij om de chocolademelk/glühwein en erwtensoep bonnen te bemachtigen. Daarbij worden we vermaakt door de midwinterhoornblazers, Roemer (de middelste) mag het ook even proberen. Hij blaast zo hard hij kan, maar krijgt er geen geluid uit! Daarna kan de wandeling beginnen. Duco (de oudste) met lichte tegenzin omdat hij liever thuis een film wilde kijken maar Kick (de kleinste) heeft de loopfiets meegenomen dus die is snel van start!

De wandeling leidt ons door prachtige bossen en langs de uitgestrekte weilanden waar wij ons, met onze westerse woonomgeving nog vers in het geheugen, nog steeds dagelijks over verbazen: Dat we hier nu middenin wonen en dagelijks van mogen genieten is prachtig!

De jongens kijken uit naar de eerste pitstop want we hebben hen - al na 5 minuten - warme chocolademelk beloofd! Na zo'n drie kwartier wandelen (of eigenlijk 'hollen of stilstaan') is de chocolademelk in zicht! We hebben net pech want de warme chocolademelk is op. Koude is natuurlijk geen optie voor onze jongens (zucht) dus we wachten en genieten van een pauze met glühwein bij de vuurkorf! Al snel is er weer warme chocolademelk en hij is nog sneller op waarna we onze reis kunnen voortzetten. We vragen voor de zekerheid nog even aan de jongens of ze de korte of de lange route willen nemen. "DE KORTE!", roepen ze alle drie in koor! Hoe smaller en heuvelachtiger de paden, hoe meer schik de jongens erin krijgen. "Wie het laatste boven is, is een pannenkoek!" horen we verschillende keren! Kick oefent als stuntman door zo snel mogelijk met de loopfiets van de hellinkjes af te crossen. Het is verbazingwekkend dat je bijna overal in het bos de midwinterhoorns hoort en ze dan toch nog onverwacht opduiken midden in het bos! Met de erwtensoep in zicht worden de mannen toch wel moe. Duco en Kick genieten van hun kop erwtensoep en Roemer van zijn glaasje sinas! Dat levert ons allemaal weer voldoende energie op, om de tocht te vervolgen. Aangezien we praktisch langs ons huis lopen, haken Frouke en de kinderen alvast af. Het laatste stuk geniet Bas nog van de rust en het doorlopen. Hij stapt zo snel door wat we zelfs bijna gelijktijdig thuis zijn! Moe maar voldaan. Het was een prachtige wandeling en de familie Holshuijsen is volgend jaar zeker weer van de partij!

Groeten van Bas, Frouke, Duco, Roemer en Kick

Even bijpraten over de Wildenborch

Na een jaar van voorleesverhalen en gedichten schrijven voor de Wildenborcher, is het de hoogste tijd om weer eens het een en ander over de Wildenborch te vertellen. De plek waar wij met zoveel inspiratie en inzet aan en voor werken. Daar gaat nog steeds het grootste gedeelte van onze energie en tijd in zitten. Niet zo gek dus dat ik graag praat over datgene wat ons zo bezig houdt. Een korte 'update':

- Begin 2013 is er in de vrieskou (dat kunnen we ons nu haast niet meer voorstellen!) hard gewerkt aan de restauratie van de oude moestuinmuur. Het slechtste gedeelte van de muur is afgebroken en opnieuw opgebouwd. Geheel in oude stijl. Een compliment voor de metselaars! Het fundament is op één plek verstevigd en weer opgemetseld en de andere fundamenten zijn nagekeken en in orde bevonden. Nu staat de muur er weer in volle glorie. Dit alles kon gerealiseerd worden met een subsidie van de Provincie. Zonder die belangrijke bijdrage zou zo'n groot restauratiewerk voor ons niet mogelijk zijn.
- Het houten spalier (hekwerk) dat tegen de muur zit, heeft Bart gemaakt van 'eigen hout' van de Wildenborch. Daar zullen we in het voorjaar leifruit tegenaan gaan planten. Nadat we vakkundig advies hebben ingewonnen, kiezen we voor Perzik, Abrikoos, Leipeer en wellicht een Druif.
- Na de restauratie van de moestuinmuur heeft ons 'tuinteam' onder leiding van Bart de moestuin opnieuw ingericht met mooie plantbakken en een bessenkooi om de vogels te verhinderen onze bessen eerder op te snoepen dan wij: wijnbes, aalbes, kruisbes, zwarte bes. Ook het hekwerk langs de moestuin is vernieuwd. Nu alleen nog nieuwe gedraaide houten knoppen op de hekpalen en dan is het plaatje compleet.
- Achter de moestuinmuur hebben Bart en Jesper een klein schuurtje gebouwd. Het is de helft van wat er stond, maar...wat een schoonheid. De kinderfietsjes en ander rijdend kindermateriaal, zandbakspullen en nog meer grut is er netjes in opgeborgen.
- Nadat het werk aan de moestuinmuur was afgerond, hebben de metselaars van de firma Kappert zich geworpen op het opmetselen van twee sokkels voor onze sfinxen. Met oude kloostermoppen en veel vakwerk zijn deze ligplaatsen gerealiseerd. Ook hiervoor kregen wij financiële hulp: giften van van Lanschot Bankiers en van de Stichting Vrienden Particuliere Historische Buitenplaatsen. Wat zijn wij blij met deze ondersteuning.
- De sfinxen bij de voordeur zijn niet alleen op een hoog verheven plaats gezet... Ze zijn ook weggeweest voor een schoonheidskuur. De entree van het huis is er beslist indrukwekkender door geworden en de dames zijn heel tevreden. Net als wij!
- De open tuindagen voor 2014 zijn ingepland:
  - Zondag 23 februari en zondag 2 maart: sneeuwklakjes dagen, van 11.00 - 15.00 uur. Als het weer zo zacht blijft, zullen de hekken waarschijnlijk wat eerder in de maand februari open gaan. E.e.a. maken wij bekend op onze website: www.wildenborch.nl

- Zaterdag 17 en zondag 18 mei, van 10.00-17.00 uur: 'Kunstzinnige' open tuindagen. Behalve onze jaarlijkse markt op het voorplein, zullen deze dagen worden opgeluisterd door kleine voorstellingen van de 'Tuin der Lusten', verderop méér hierover.....
- Zondag 24 augustus van 10.00-17.00: laatste open dag van het jaar, Een verstilde tuin, zonder extra's behalve wat plantenverkoop.
- Stichting de Wildenborch heeft een subsidieaanvraag ingediend voor onze monumentale beeldencollectie. Inmiddels hebben wij gehoord dat wij een subsidie toegewezen hebben gekregen. Dit betekent dat in 2014 en 2015 de collectie zal worden geïnventariseerd en gedocumenteerd. Daarna zal per beeld en in volgorde van noodzaak worden vastgesteld wat er aan schoonmaak- en restauratiewerkzaamheden moet worden verricht. Tenslotte zullen we bespreken hoe de beelden het beste kunnen worden beschermd tegen weersinvloeden. Voor een aantal beelden zal dat hoogstwaarschijnlijk betekenen dat zij 's winters moeten worden ingepakt! Al met al een inspirerende operatie, die ons de komende twee jaar zal bezig houden.
- Op 15, 16, 17 en 18 mei komt de Tuin der Lusten - in de avonden - naar de Wildenborch. De Tuin der Lusten presenteert theater, dans, beeldende en eetbare kunst van hoog niveau. Het festival wordt steeds georganiseerd op de terreinen van particuliere landgoederen/buitenplaatsen. Dit jaar ontvangen wij artiesten en publiek op de Wildenborch. Het zal een hele happening worden. Tijdens onze open dagen zal er overdag ook het een en ander te zien zijn, zodat onze bezoekers ook een vleugje Tuin der Lusten mee krijgen.
- Begin januari zijn wij gestart met de verbouwing van het Koetshuis. Er komt een kachel/open haard in, betere verlichting, het plafond is er uit, de keuken wordt ruimer en aantrekkelijker. Al met al een behoorlijke investering, die we enigszins hopen terug te verdienen door het Koetshuis af en toe te verhuren aan kleine gezelschappen. Maar ook voor onze bezoekers zal het Koetshuis een aangename en gezellige plek worden. We hopen met de sneeuwkllokjes dagen de vernieuwde ruimte in te wijden!

Nou....het is een heel verhaal geworden. Jullie zien dat wij hier bepaald niet stil zitten. We hopen veel Wildenborchers te zien tijdens onze open tuindagen, maar natuurlijk ook gewoon aan de wandel in het bos. Of....bij een ontmoeting in de buurt.

Jennine Staring

Van Scheepsjongen tot Adelborst

Deel 7 (slot) van de serie: "De scheepsjongen uit de Achterhoek"

In de vorige aflevering van het trieste verhaal over de bemanning van het gestrande Nederlandse schip op de kust van Marokko lazen we dat ze heel zware slavenarbeid moesten verrichten. Maar dat er beweging in hun trieste lot kwam omdat het in het vaderland bekend werd wat hun lot was. En dat Nederland middels het zenden van een speciaal schip met geld en veel goederen ging proberen een wapenstilstand met Marokko gedaan te krijgen en zo de gevangen genomen Nederlanders vrij te kunnen krijgen.

De onderhandelingen verliepen voorspoedig en tenslotte tekenden Marokko en Nederland, vooral ook door toedoen van de Engelse Consul, een wapenstilstand. Maar de sultan wilde voor dat hij de gevangenen vrij zou laten eerst de hele bemanning zelf zien. Hij woonde in zijn paleis in Fez dus dat hield in dat ze weer dagenlang moesten lopen van Tetuan naar Fez. Tijdens die barre tocht overleden er weer een paar leden van de bemanning. Voor hun was de beproeving te zwaar. Uiteindelijk kwamen ze in Fez aan. De Kapitein werd voorgeleid aan de sultan en die moest het hele verhaal vertellen. De sultan, gezeten op zijn grote kussen met de benen gekruist, zat zeer aandachtig met het hoofd schuin te luisteren. Nadat hij alles aangehoord had gaf hij opdracht de Kapitein vrij te laten en hij benoemde hem tot de opzichter over zijn eigen mensen want die waren nog steeds slaven. Via een koerier vanuit Tetuan kwam bericht wat het de Nederlanders waard was om alle gevangen genomen Nederlanders vrij te kopen. De sultan vond dit waarschijnlijk voldoende en op dat bericht moest de hele bemanning weer in de benen om weer terug te gaan naar Tetuan. Maar, ondanks dat ook dat weer een hele zware tocht was, liep het toch een beetje lichter want het einde van de slavernij kwam nu toch echt in het zicht. Tenminste daar hoopten ze op. Aangekomen in Tetuan in diezelfde vreselijke diepe gevangenis werden ze weer opgezocht door de Engelse Consul en de Gouverneur van Tetuan en die vertelden dat als het allemaal mee zou zitten ze vrijgekocht konden worden. Een eis was dat het Nederlandse schip, de Haarlem, dat met geld en goederen uit Amsterdam was aangekomen in Gibraltar naar de andere kant van de Straat van Gibraltar zou gaan en in de baai van Tetuan voor anker zou gaan met het geld en de goederen voor de sultan. En zo gebeurde het. Maar nog was het niet helemaal voor elkaar. Een andere eis was dat geld en goederen van de Haarlem in een kleiner bootje, een chaloupe, geladen moest worden en dat de gevangen genomen Nederlanders ook in een kleiner bootje zouden stappen, ook een chaloupe. Die twee scheepjes moesten tegelijk vertrekken en elkaar halverwege de haven passeren zodat het zeker was dat het geld en de cadeaus in Tetuan aan de wal kwamen en de gevangenen aan boord van de Haarlem. De kanonnen van het fort van Tetuan stonden gericht op beide scheepjes en op de Haarlem. Als het niet goed zou gaan zou er geschoten worden..... Maar alles ging gelukkig goed en een onbeschrijfelijk gevoel maakte zich meester van de ongelukkigen toen ze aan boord van de Haarlem stapten. Nu bleek ook dat er nog veel meer Nederlandse gevangen in andere gevangnissen hadden gezeten want ook die werden vrijgelaten.

De chaloupe moest een paar keer heen en weer varen om iedereen op het Hollandse schip te krijgen. Zou Nederland misschien veel te veel losgeld betaald hebben aan de Sultan? Wie weet.

Ongewassen, stinkend en in lompen gekleed dromden ze samen op de Haarlem. De kapitein en de officieren hadden voor het vertrek uit Tetuan een Marokkaanse Djellaba gekregen en elk twee gouden muntjes als loon voor alle slavenarbeid. Toen alles achter de rug was moest de Haarlem nog even wachten op een gunstige wind om weer terug naar Gibraltar te zeilen. Eindelijk werd het anker gelicht en kon het schip vertrekken naar de overkant. Een overweldigend gevoel van vrijheid kwam over Bernardus en zijn vrienden en ze sloegen elkaar op de rug van blijdschap. Een luid gejoel van vreugde steeg op toen de wind de zeilen deed bollen en de Haarlem koers zette naar Gibraltar. Een klein stukje varen, de rots

konden ze al zien, maar al die tijd dat ze als slaven werden behandeld leek juist die rots zo oneindig ver weg. Na een kleine dag varen lag de Haarlem weer ten anker maar nu in veiliger water. In de baai lagen nog een paar andere Nederlandse schepen en de vrijgelaten Hollanders werden hierover verdeeld voor de terugreis naar Amsterdam. Bernardus en zijn maten konden op de Haarlem blijven en nadat ze een paar dagen bijgekomen waren van alle ontberingen lichtte een drietal schepen het anker en begon aan de terugreis richting Texel en Amsterdam. Bernardus verlangde ineens heel erg naar huis en zijn familie en een opgewonden gevoel kwam over hem toen ze door het Engels Kanaal zeilden en de mooie witte kliffen van Dover zagen. Het leek wel een soort Kanaalkoorts. Het weer was hun zeer goed gezind zodat er na een paar dagen al uit geankerd kon worden op de Rede van Texel. Hier kwamen de autoriteiten en zo aan boord vooral ook om te vragen of er geen rare

ziektes aan boord waren. Een admiraal van de Admiraliteit (de Marine) liet zich ook aan boord brengen en die had voor de terugkerende adelborsten een wel heel mooi geschenk: Ze werden tot luitenant bevorderd. Na een paar dagen op de rede van Texel gelegen te hebben, in quarantaine zoals dat heet, mochten de schepen door naar Amsterdam. Eindelijk terug op het immer zo drukke maar o zo vertrouwde IJ.

Voordat ze ontslagen werden van de dienst aan boord en een ieder zijns weegs mocht gaan werd er op de Haarlem nog bij de Grote Mast door de hele bemanning een herdenking gehouden: De grote admiraliteitsvlag werd op commando van de kapitein halfstok gehesen, de trom werd geroerd en de trompetter speelde een signaal. En tijdens die ceremonie dacht een ieder aan de mede-bemanningsleden die het leven hadden gelaten en voelde iedereen het sterke gevoel van saamhorigheid door alles wat ze samen beleefd hadden. Rang en standen waren weggevallen in de gemeenschappelijke ellende en het aanstaande afscheid nemen van elkaar kon wel eens zwaar vallen. Er waren nog veel mensen die nog steeds die Djellaba droegen gewoon omdat ze niks anders hadden. De werkelijkheid kwam weer rap terug want de Amsterdammers die aan boord kwamen vonden dat maar rare soepjurken en lachten de mensen, in hun onwetendheid, daarom uit. Bernardus had ook nog zo'n jurk maar die had hij in zijn bagage gestopt als souvenir.

Eindelijk aan wal, nog even langs de Admiraliteit om zich af te melden en vooral ook om dank te zeggen dat ze door de vlugge actie van die mensen uiteindelijk bevrijd waren. Eindelijk, na een lange reis rolde de koets met Bernardus Gendringen binnen. Kinderen holden mee tot aan zijn ouderlijk huis en zagen wie er uitstapte. Zo wist heel het dorp in een mum van tijd wie er weer thuis was. Dienstbodes kwamen naar buiten om te kijken wat er aan de hand was en geloofden hun ogen niet. Ze hielpen Bernardus bij het uitstappen en met zijn bagage maar eentje holde naar binnen om daar de familie te gaan waarschuwen. En daar stond zijn moeder in de deuropening en zag haar verloren gewaande zoon: Een jonge volwassen man na al die ontberingen. Bernardus viel zijn moeder in de armen en toen brak er iets. Alle emoties welden in een moment in hem op en hij kon zich niet meer goed houden. Hij had zich nog zo voorgenomen om zijn emoties niet te laten gaan. De thuiskomst verspreidde zich als een vuurtje door het dorp en de dagen die volgden vond Bernardus de allerhartelijkste belangstelling van de dorpsgenoten eigenlijk wel fijn maar ook een beetje lastig. Na een paar dagen controleerde zijn moeder zijn kleding en ook die rare jurk die hij in zijn bagage had meegenomen. De Djellaba. Diep in een van de zakken vond zij een paar gouden muntjes. Het slavenloon van haar zoon. Ze zette zich neer en keek er heel erg lang naar.

Zullen die muntjes nog steeds op de Wildenborch zijn? Wie weet.....

Landrot

Goastökke Gafur Wargerink

Menig wandelaar pakt in het bos weleens een tak om te gebruiken als wandelstok. Wandelen met een stok is prettig, en voor sommige mensen een noodzakelijke extra ondersteuning. Daarbij is het belangrijk dat de stok goed in de hand ligt. Iedere hand vraagt om een andere greep (handgreep) of iedere greep vraagt om een andere hand. Wat is mooier dan een kunstig gevormde wandelstok, door de natuur zelf gemaakt, met een prettige handgreep?

Ik maak natuurlijke wandelstokken volgens een oude, Oost-Nederlandse traditie. Mijn tante was vroeger slecht ter been, en als kind zocht ik al in de natuur mooi gevormde wandelstokken met een goede handgreep voor haar.

Ik vind de stokken in de natuur, span ze op, om ze "recht" te laten drogen en werk ze af, waarna ze worden geolied. De stokken en de handgrepen

hebben allerlei prachtige vormen. Een aparte categorie zijn stokken waar kamperfoelie omheen is gegroeid. De kamperfoelie heeft de stok als het ware "gewurgd". Dit levert wonderlijke vormen op.

Ik ben gegrepen door hout, en vooral door de mooie vormen die de natuur kan maken. Gekromde takken, vreemde vormen en rare uitgroeiingen intrigeren en enthousiasmeren mij. Ik maak er niet alleen wandelstokken van, maar ook haken, deurknoppen, handgrepen, sculpturen en objecten die in klassieke en moderne interieurs ter decoratie kunnen dienen. Ook maak ik koetsierszweepen van doornenhout. Op onze website (www.landgoedzomervreugd.nl) zijn voorbeelden van deze houtproducten te zien.

Gafur Wargerink
Wildeborscheweg 15 A
7251 KB Vorden
06 52064324

Macaroni/rijst met ragout

Ingrediënten:

Macaroni of rijst
1 prei in ringen

Voor de ragout:

2 uien
250 gram gerookte spekblokjes
1 rode paprika
1 grote bak champignons
1 beker crème fraîche (à 125 ml.)
1 bakje Boursin (kruiden) (à 150 gram)
3 kipfilets in blokjes gesneden
peper/zout
boter/olie

Snipper de uien en fruit deze in klontje boter of olie samen met de spekklokjes.
Bestrooi de in blokjes gesneden kipfilets met peper en zout en bak deze mee.
Maak de paprika schoon, snipper deze fijn en voeg samen met de in plakjes gesneden champignons toe.
Als mengsel gaar is, de boursin er door laten smelten en als laatste de crème fraîche.

Kook ondertussen de macaroni of rijst samen met de preiringen gaar in voldoende water.

Wel machtig, maar erg lekker.

Eet smakelijk,
Dinie Staring

Even voorstellen

Angela en Bert Vrieler

Halverwege september van het vorige jaar zijn wij komen wonen aan de Nijlandweg 2a (het achterhuis). Ons huis aan Het Wiemelink in het dorp was namelijk verkocht en zijn wij op zoek naar ons droomhuis, bij voorkeur in het buitengebied. Zolang wij dat droomhuis nog niet gevonden hebben huren wij dus de woonruimte aan de Nijlandweg 2a. En tot nu toe met heel veel plezier.

Omdat we al sinds 1994 in Vorden wonen kenden we natuurlijk de Wildenborch al wel. Enkele buurtbewoners en oud-Wildenborchers kenden we gelukkig ook al. Zoals Betsie Abbink en de families Rossel, Dijkman en Wezinkhof. Bert heeft een aantal jaren gevolleybald met Reinier Klein Brinke en we kennen dus zijn passie en betrokkenheid bij de Wildenborch.

Bert is in 1951 geboren in Twente (Weerselo, het Stift) en heeft via zijn ouders veel aspecten van het naoberschap meegekregen. Begin jaren zestig is Bert verhuisd naar Naarden in het Gooi, waar hij verder opgegroeid is. Angela is ook in 1951 geboren in het Gooi (Laren). Haar vader kwam uit een lokale boerenfamilie, die overigens al lang niet meer het boerenbedrijf in de praktijk uitoefende.

We zijn in 1975 getrouwd en hebben vier kinderen gekregen: Joost, Daan, Annemarie en Arnoud. De eerste drie hebben inmiddels de universiteit afgerond en zijn - zoals dat heet - inmiddels "het huis uit". Joost heeft Nederlands gestudeerd en is zelfs gepromoveerd op het onderwerp pamfletten in de historische letterkunde. Hij werkt nu bij het Mondriaanfonds in Amsterdam. Daan heeft communicatiewetenschappen gestudeerd en werkt momenteel in binnen- en buitenland als consulent voor Cap Gemini. Annemarie specialiseert zich voor het beroep van huisarts. Arnoud studeert accountancy in Nijmegen, woont daar op kamers en is in het weekend meestal in Vorden om zijn vrienden op te zoeken en te voetballen bij Ratti.

Voordat we in Vorden kwamen wonen hebben we op verschillende plekken in Nederland gewoond. Huizen (nh), Molenhoek (Noord-Limburg) en daarna dus naar Vorden, waar we nu al bijna 20 jaar met heel veel plezier wonen.

Ongeveer 14 jaar heeft Bert gewerkt als hoofd inkoop en logistiek van het toenmalige Spitaal in Zutphen, later Gelre ziekenhuizen in zowel Zutphen als Apeldoorn. Sinds 2007 werkt Bert als inkoopadviseur bij de gemeente Amersfoort en reist dus vier dagen in de week per trein naar Amersfoort en vice versa.

Angela werkt als leerkracht in de groepen 1 en 2 van de Jenaplan basisschool Walter Gillijns in Zutphen.

Je zou ons een echt "volleybalgezin" kunnen noemen. Zowel Angela als Bert volleyballen al van jongs af aan en doen dat nog steeds bij DASH, zij het inmiddels op een bescheiden niveau. De meeste van onze kinderen zijn momenteel ook actief als volleyballer ergens in het land. Omdat hun huidige partners ook volleyballen kunnen we dus als gezin een compleet volleybalteam op de been brengen. Het jaarlijks familie-hoogtepunt is dan ook onze deelname aan het kersttoernooi dat DASH ieder jaar organiseert.

Naast volleybal tennist Angela ook nog en is fietsen haar grote hobby.

Rond de jaarwisseling hebben we in de Kapel de kerstzangavond bezocht en daarvan genoten! Ook bezochten we de nieuwjaarsreceptie op 3 januari jl. Een mooie manier om Wildenborchse buurtgenoten te ontmoeten. De gastvrijheid en warme verwelcoming bij deze evenementen gaf ons een geweldig positief gevoel. Maar we zijn ons terdege bewust dat onze aanwezigheid mogelijk van tijdelijke aard zal zijn totdat we een nieuw onderkomen gevonden hebben of de boerderij aan de Nijlandweg verkocht zal zijn. Nu al bekruipt ons het gevoel dat een afscheid ons best wel zwaar zal vallen.

Even voorstellen

Wim Alsem en Lili Kamphuisen

Beste Wildenborchers,

Zoals te doen gebruikelijk is, wil ik me via de Wildenborcher aan u voorstellen:

Ik ben geboren in Leeuwarden en ben na mijn middelbare school verhuisd naar Amsterdam, alwaar ik geneeskunde heb gestudeerd. In '89 ben ik met mijn gezin (3 kinderen) naar Zutphen verhuisd om me daar te vestigen als huisarts.

Aanvankelijk was dit als solistisch werkend huisarts, maar sinds 2005 werk ik samen met 5 collega huisartsen in de Arcus huisartsenpraktijk. Als huisarts voel ik mij als een vis in het water en ik vind het leuk om mijn enthousiasme voor dit vak over te dragen aan de nieuwe generatie door als huisartsenopleider te werken.

Vanwege mijn Friese roots waarschijnlijk, ben ik enthousiast zeiler en schaatser (heb 1x deelgenomen aan de alternatieve 11-stedentocht op de Weisensee) en verder maak ik deel uit van een gezellige fietsploeg, waardoor ik de zomermaanden regelmatig op de racefiets zit.

Na mijn scheiding ben ik komen wonen op het 'Meistershuus' aan de Wildenborchseweg... wat een feest. Het huis, de tuin, de omgeving en de mensen, maken dat ik mij zeer welkom voel en een nieuwe start kan maken. Een aantal van jullie heeft inmiddels mijn partner, Lili Kamphuisen, ontmoet. Lili is op dit moment nog woonachtig in 's-Hertogenbosch, maar zodra zij een nieuwe baan heeft gevonden als praktijk-ondersteuner in een huisartsenpraktijk hier in de buurt, zal zij zich definitief bij mij in Vorden vestigen. Lili heeft Franse Taal- en Letterkunde gestudeerd in Leiden, maar heeft altijd gewerkt in de huisartsenpraktijk als assistente en praktijk-ondersteuner.

Ze is moeder van inmiddels 2 volwassen kinderen. Lili houdt van kunst, lekker koken en samen eten met vrienden, lezen, concert- en theaterbezoek. Gelukkig is zij ook van zeilen gaan houden, zodat we bij mooi weer samen regelmatig op de Wijde EE en het Pikmeer bij Grou te vinden zijn! Inmiddels hebben Sam en Moos, 2 poezen uit het asiel, zich bij ons gevoegd, wat extra gezelligheid geeft, naast de 3 kippen en de haan, die vrijelijk door de tuin lopen. Het wonen in een buurtschap is voor ons geheel nieuw. We hebben al aan verschillende activiteiten deelgenomen, zoals vandaag nog aan de winterwandeling, wat heerlijk was en wat ons in staat stelt om met de bewoners van het buurtschap kennis te maken.

Sinds kort staat er een vlaggenmast in m'n tuin en wat zouden we het feestelijk vinden als er een dagelijks een wimpel van het buurtschap in de mast zou kunnen wapperen! Bij navraag aan diverse mensen, lijkt deze wimpel (nog) niet te bestaan? Is het een leuk idee om creatievelingen onder ons te vragen om met een speciaal ontwerp te komen? In dat geval willen wij graag plaats nemen in de jury om ingezonden ontwerpen te beoordelen! Uiteraard moet deze wimpel dan voor alle Wildenborchers beschikbaar zijn. Het is maar een idee.

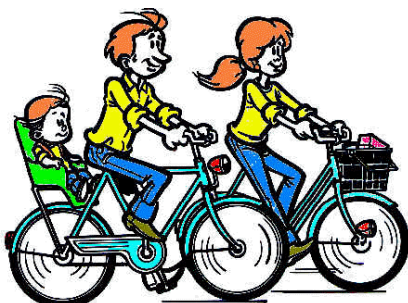
Langs deze weg willen we iedereen een gezond en liefdevol 2014 wensen en hopen we nog velen van jullie te ontmoeten.

Wim Alsem en Lili Kamphuisen

Familiefietstocht.

De Kapelcommissie organiseert op zondagmiddag 4 mei een fietstocht voor de hele familie.

Erik Ebbink zorgt weer een prachtige route. De lengte van de tocht is ongeveer 30 kilometer.

Starten tussen 13.00 uur en 14.00 uur bij de Kapel.

De kosten voor deelname bedragen € 4,- per persoon, dit is inclusief een kop koffie met iets lekkers tijdens de stop halverwege de route.

Op bezoek bij de familie van Arragon

We hadden afgesproken rond half 11 en toen ik aan kwam zaten Alie, Wim en Wilbert al met de koffie klaar. Joke Wiltink had hen gevraagd, omdat zij nieuw zijn komen boeren in de Wildenborch en dat gebeurt niet zo vaak. Ze zijn hier 11 jaar geleden naar toe gekomen, omdat ze in Eibergen niet konden uitbreiden en Wilbert, hun jongste zoon, verder wilde met het bedrijf. Alie was toen 53 en Wim 59 jaar. Dat is op die leeftijd een hele stap. Maar mijn eerste vraag was toch.....

Van Arragon?

Dat is geen Achterhoekse naam, eerder Spaans. En dat blijkt ook te kloppen. Hun dochter heeft het allemaal uitgezocht. Ze kon de familie volgen tot de 80-jarige oorlog. Daar komt hun naam dus vandaan. Heel interessant; via het zoeken naar waar hun naam vandaan komt, komen ze in aanraking met de geschiedenis van die tijd. Ze hebben ook een wapen.

Terug naar de Achterhoek en hoe ze in de Wildenborch terecht zijn gekomen.

De vader van Wim is begonnen in Eibergen en de meeste familie woont nog daar. Ze woonden heel leuk met 9 boerderijen bij elkaar die in een cirkel waren gebouwd. Het was een heel fijne buurtschap om te wonen. Maar daar konden ze dus niet verder. Het was niet makkelijk om iets anders te vinden. Ze hebben zich aangemeld voor vrijwillige kavelruil en toen ze naar dit bedrijf gingen kijken met de makelaar moesten ze toch ineens snel beslissen.

Het eerste jaar was een heel hectisch jaar met nog vee in Eibergen en vee hier, dus veel heen en weer gereis voordat alles hier op één plek was. Ze hebben de boerderij en de stallen wel zo over kunnen nemen, ze hoefden er weinig aan te doen. In de loop van de jaren hebben ze de varkensstal veranderd in een gedeelte werktuigenberging, werkplaats en een stal voor kleine kalveren. De ligboxenstal is ruimer en frisser gemaakt voor de koeien. Hier ligt al het land bij de boerderij en kunnen de koeien zo naar buiten lopen, dat is een voordeel. In Eibergen lag het land verspreid.

Toen ze hier 11 jaar geleden kwamen, hadden ze ook nog varkens, maar dat hebben ze afgebouwd; Alie zorgde vooral voor de varkens, vermeerderingszeugen waren het.

Dat was ook haar liefhebberij. Maar de mestafzet werd te duur en ze moesten te groot worden. En ze zijn hier naar toe gekomen omdat Wilbert verder wilde met de boerderij en hij is een echte melkveehouder, hij houdt van koeien en kent ze ook allemaal. " En nu heb ik de kalveren" zegt Alie. Wim en Alie hebben ook nog drie dochters die in Arnhem, Groenlo en Neede wonen, dus redelijk in de buurt.

En nu in de Wildenborch

Voor Wilbert was het vrij snel duidelijk dat hij boer wilde worden. Hij heeft eerst wel rondgekeken en andere dingen gedaan, maar hij is gek van koeien en dat is gebleven.

Hij heeft ervaring opgedaan bij AB Oost in de bedrijfsverzorging. Hij werkte toen bij twee vaste boeren.

Nu zijn ze een maatschap. Ze hebben 78 melkkoeien. Alie doet dus de kalveren en ook een deel van de administratie. Ze zijn een gesloten bedrijf, fokken hun eigen vee; puur HF, Holsteins. Deze koeien zijn alleen voor melk. Bij het fokken let je dus op levensduur, uier, benen, vruchtbaarheid en de kwaliteit van de melk."Als boer moet je van alle markten thuis zijn", zegt Wim. Boekhouden, koeienadministratie, mestboekhouding, dat vindt hij niet het leukste werk.

En wat vindt Wilbert het mooie van het boeren?

De koeien, dat is het mooiste. Voor mij geen melkrobot, zegt hij; ik vind het leuk om zelf de koeien te melken en ze zo iedere dag te zien. Hij kent ze allemaal precies. En het fokken met de koeien vindt hij ook mooi. Wat hier fijn is dat ze zo de wei in kunnen, dat is goed voor de koeien en de kwaliteit van de melk. En het is een mooi gezicht. Voor weidegang krijg je ook een toeslag, dus dat is mooi meegenomen.

Willen ze groter?

Als andere boeren ophouden komt grond vrij en als dat gunstig ligt kun je uitbreiden. Maar koeien brengen veel werk met zich mee en er moet iedere keer weer geïnvesteerd worden, dus echt veel groter hoeft voor hun niet.

Na het gesprek gaan we kijken in de stallen, waar de koeien rustig rondlopen en het mooi licht is. Ze hebben het naar hun zin, zeggen ze alle drie. Het was een hele overstap om je land achter te laten waar je geboren en getogen bent, maar ze hebben hier hun draai helemaal gevonden.

Lucie Bartel

Kaalslag aan de Schoolhuisweg

De deelnemers aan de Winterwandeling hebben het nog getroffen. Toen ze op de terugweg langs het verdeelstation van de Gasunie kwamen stonden er nog bomen (wilgen en acacia's) en struiken zoals vogelkers, cornus, krentenboompjes, vlier en meidoorn. De volgende dag ging alles weg, er werd gerooid, de boomstammen werden afgevoerd en een dag later werd het dunne hout versnipperd. Sindsdien kijken we naar de foielelijke gasbuizen met een omheining van gaas.

Jammer, want:

- * In dat mooie stukje groen verscholen zich diverse vogels, zoals de houtsnip (vogels met het lange gezicht, ze zijn beschermd) en patrijzen.
  - * Het diende als pauzeplek voor de reeënkoppels die vanaf kasteel De Wildenborch op doortocht waren naar de Bronsbergen of naar Het Grootte Veld.
  - * Het was een mooie kijkplaats voor de wandelaars van de 'Grootte Veld route' als ze het lange saaie stuk Schoolhuisweg afliepen.
  - * Niet onbelangrijk, de bijen van Bart en Bertus haalden er hun nectar en stuifmeel. Kappen van zo'n stukje natuur gaat ten koste van hun honingopbrengst.
- Hoe en wanneer zullen de enkele twijgjes, die er nu nog staan, weer gaan uitlopen?

Bomen kappen in de Wildenborch is niets nieuws.

In 1757 werd het kasteel verkocht waarna er 5000 kaprijpe eikenbomen geleidelijk geveld werden. Na opnieuw verkoop werden er door de volgende eigenaar weer bomen aangeplant, maar dat was meer dan 10 jaar later.

In 1907 werd het landgoed in een groot aantal bos- en landbouwpercelen geveild.

In het boekje 'De acht kastelen van Vorden' (1971) schrijft Annet Tengbergen:

"De prachtige bossen, maar ook de wegbepanting en de houtgroepen bij de boerderijen werden grotendeels door houtkopers gerooid. Vele pachtboeren verkregen toen hun boerderij in eigendom, maar de uitgestrekte bossen en het sprookjesbos bij het kasteel verdwenen. Binnen enkele weken werden duizenden bomen, waaronder ware woudreuzen gekapt " In september 1914 kocht onze opa Herman Wiltink hier twee percelen bosgrond. In het koopcontract staat: "met uitzondering van het hout hetwelk door de verkoper wordt gereserveerd en door hem mag worden gekapt en vervoerd tot 1 april 1916". Opa vertelde dat er tot 1924 nog eiken bleven liggen. De slechte natte bosgrond was heel bewerkelijk. De bomen werden wel gekapt, maar de 'stompen' bleven in de grond zitten. Opa kocht dus land waar hij jarenlang aan moest werken om er rendabel weiland van te maken. Rondom de 'stompen' waren slootjes en alles moest geëgaliseerd worden voor zover dat mogelijk was met menskracht en paardenkracht. Het ontstane weiland was nodig om hier honderd jaar geleden een boerenbedrijf te beginnen.

Als we lezen over duizenden bomen die in de achterliggende eeuwen in de Wildenborch gekapt werden, waar maken we ons nu dan druk over? We missen de kleine groene omheining waar wij en veel voorbijgangers, mens en dier, van konden genieten.

Bertus en Joke Wiltink.

Agenda 2014:

Kapelcommissie:	4 mei	Familie Fietstocht, starten tussen 13.00 - 14.00 uur
Oranjevereniging	20 juni	Barbecue avond
	21 juni	Wildenborchsfeest

Schoonmaakrooster Kapel

Hieronder vindt u het aangepaste schoonmaakrooster voor hele jaar 2014. Dit rooster is, zoals op de nieuwjaarsreceptie besproken, op verzoek van meerdere mensen aangepast.

Wilt u ook meehelpen de Kapel schoon te houden en staat u nog niet op onderstaande lijst, meld u dan bij Reinier Klein Brinke (0575) 55 65 12 e-mail reinierkleinbrinke@planet.nl . Het kost u maar een paar uurtjes per jaar en het is nog gezellig ook.

Januari	2 keer	Gerda Mennink – Henny Zweverink
Februari	2 keer	Stien Brinkerhof – Riek Vliem – Hermien Oplaat
Maart	2 keer	Alma v.d. Schoot – Ineke Braakman – Frieda te Lindert
April	2 keer	Erika Scharrenberg – Kristie Ezerman – Dini Schoulen
Mei	2 keer	Hanny Ezerman – Lindsey Mennink – Annie Kruisselbrink
Juni	2 keer	Dinie Staring – Henriëtte Otten – Ria Klein Ikkink
Juli	2 keer	Aly van Arragon – Diny Pladdet – Riet van Ditshuizen
Augustus	2 keer	Diny van Ark – Gerry Kistemaker – Annie Schröer
September	2 keer	Gerda Mennink – Henny Zweverink
Oktober	2 keer	Stien Brinkerhof – Riek Vliem – Hermien Oplaat
November	2 keer	Alma v.d. Schoot – Ineke Braakman – Frieda te Lindert
December	2 keer	Erika Scharrenberg – Kristie Ezerman – Dini Schoulen

Het is de bedoeling dat vóór de tweede zondag van de maand wordt schoongemaakt vanwege de kerkdienst. De tweede schoonmaak in overleg, in verband met verhuur. Janny Sligman doet de ramen en belt u als geheugensteuntje wanneer u aan de beurt bent. De lijst van werkzaamheden hangt in de werkkast.

Verenigingen:

Schietvereniging : elke dinsdag, van 20.15 uur tot 22.30 uur.
seizoen 3de dinsdag van augustus t/m laatste dinsdag in juni.

Koersbal: 1ste en 3de donderdag van de maand. vanaf 19.30 uur.

Volksdansgroep: Elke donderdag, van 9.30 uur tot 11.00 uur.

Wildenborchse Vrouwenclub: Laatste donderdag van de maand.
van 20.00 uur tot omstreeks 22.00 uur.
van oktober t/m april.

Klootschieten: 3de zondag van iedere maand
10.00 uur verzamelen bij de Kapel.

Overzicht Kapel 2013

Inkomsten	2012	2013	Uitgaven	2012	2013
Saldi per 1 januari	€ 26.990,74	€ 28.307,39	Gas-electra	€ 2.000,01	€ 1.872,41
Ontvangen huren	€ 4.467,43	€ 4.267,15	Waterleiding	€ 72,71	€ 51,01
Speciale evenementen	€ 3.346,27	€ 5.459,94	Inkopen/evenementen	€ 1.448,70	€ 2.092,36
Rente Bank	€ 405,67	€ 312,60	Inventaris	€ -	€ 444,37
Diversen	€ 510,28	€ 699,33	Onderhoud/schoonmaak	€ 1.316,18	€ 1.251,92
Bijdrage Wildenborcher	€ 677,80	€ 940,87	Verzekeringspremie	€ 315,03	€ 412,75
Subsidies/giften	€ -	€ 12,50	Kamer van Koophandel	€ 24,08	€ -
			Dusseldorp afvalverwerking	€ 302,08	€ 330,14
			Gemeentelijke belastingen	€ 765,64	€ 925,97
			Diversen	€ 1.017,04	€ 598,33
			Wildenborcher	€ 829,33	€ 849,52
			Saldi per 31 december	€ 28.307,39	€ 31.171,00
	€ 36.398,19	€ 39.999,78		€ 36.398,19	€ 39.999,78